NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok IV. Kraków, niedziela 7 sierpnia 1921. Nr. 205.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Pocz. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 10 Mk.

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 240·— kwart. 720·— Mk
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 270·— „ 810·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 285·— „ 855·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 325·— „ 975·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 7·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 20. Nadesłane Mk 50·—. Wiersz nonparelowy 1 szp. w tekście Mk 70·—, Wiersz nonp. 1 szpalt. na 1. stronie 80 Mk Zawiadomienia ślubne i gratulacye 200 Mk.

Rzeczoznawcy nie doszli do porozumienia.

Anglia za niepodzielnością okręgu przemysłowego.

Paryż. PAT. (Havas). Petrinax pisze w „Echo de Paris", że w kwestyi podziału Górnego Śląska rzeczoznawcy aliantów są dalekimi od porozumienia. Zdaje się, że angielscy rzeczoznawcy pragnąc, by Niemcom przyznano cały obszar przemysłowy, nie chcą wcale uwzględniać stosunku głosów oddanych w spornem terytoryum.

Zapewnienia „Tempsa".

Lyon. PAT. (Radio). „Temps" podaje, że różnice zapatrywań ekspertów co do podziału Górnego Śląska nie zostały jeszcze usunięte. Eksperci francuscy czynili wielkie wysiłki, zmierzające do porozumienia. Dziennik dodaje, że ani na konferencyi Rady, ani na konferencyi ekspertów. Francya nie zgodzi się na rozwiązanie, któreby było z krzywdą dla Polski. Opinia francuska ufa Anglii, że ta przyczyni się do szczęśliwego rozwiązania problemu śląskiego.

Głos angielski o stanowisku Francyi.

Londyn. „Manchester Gourdian" donosi z Paryża, że po stronie rzeczoznawców francuskich daje się poznać dążenie, by Rada najwyższa uwzględniła co do G. Śląska pretensye nietylko polskie, lecz i niemieckie. Paryż zdaje się uznał uzasadnienie tego, co Londyn już przed paru tygodniami zaproponował, mianowicie, by bezsprzecznie niemieckie tereny przydzielić Niemcom, a okręgi niezaprzeczalnie polskie — Polsce. Rząd angielski będzie dążył bez wątpienia do tego, aby sprawa Górnego Śląska załatwić w najbliższym tygodniu. „Evening Standard" podnosi konieczność szybkiego uregulowania kwestyi górnośląskiej. Dziennik ten zaznacza, że Anglia nie zamierza oponować Francyi, ale też nie pozwoli, by ją samą opanowała Francya.

Propozycya rzeczoznawców angielskich i włoskich.

Warszawa. (E. E.) „Rzeczpospolita" podaje: Foreign Office znajduje się już w posiadaniu planu szczegółowego podziału Górnego Śląska, wypracowanego w Paryżu przez rzeczoznawców angielskich i włoskich. Projekt ten przyznaje Polsce oprócz powiatów: rybnickiego i pszczyńskiego, część powiatu raciborskiego wraz z okrawkami okręgu mysłowickiego oraz oleskiego. Równocześnie proponują angielscy i włoscy rzeczoznawcy prowizoryczną administracyę okręgu przemysłowego.

Komisarz włoski przeciw podziałowi okręgu przemysł.?

Bytom. PAT. De Marinis miał rzekomo oświadczyć, że podziemne szyby łączą się ze sobą tak, iż podział obwodu węglowego przemysłowego nie może być przeprowadzony. Pozatem 90 proc. wszystkich kopalń i fabryk należy do Niemców.

Przed posiedzeniem Rady najwyższej.

Paryż. PAT. (W. B. K.) „Petit Parisien" donosi, że pierwsze posiedzenie Rady najwyższej rozpocznie się w poniedziałek o godzinie 11 przed południem na Quai d'Orsay. Obrady otworzy Briand.

Lyon. PAT. Radio. W niedzielę rano delegacya angielska na konferencyę paryską opuści Londyn. W skład delegacyi wchodzą Lloyd George, lord Curzon i sir Robert Horne.

Rzym. PAT. Radio. Bononi i Della Toretto wyjeżdżają w sobotę do Paryża, by uczestniczyć w obradach Rady najwyższej.

Paryż. PAT. (Havas). „Petit Parisien" donosi z Londynu, że ambasador japoński w Londynie Hayaski został zaproszony przez rząd francuski, by wziął udział w posiedzeniach Rady najwyższej.

Berlin. PAT. (W. B. K.) Ambasador Laurent odjechał dziś do Paryża.

Nota polska do sprzymierzonych.

Warszawa. PAT. Rada ministrów obradowała nad sprawami polityki zagranicznej, w szczególności nad sprawą górnośląską, co do której upoważniono ministra spraw zagranicznych do wysłania noty do rządów państw sprzymierzonych.

Niemcy nadal żądają niepodzielności G. Śląska!

Bytom. PAT. We Wrocławiu odbyła się konferencya pruskiego ministra Dominicusa z przedstawicielami wszystkich partyj i prasy niemieckiej górnośląskiej. Postanowiono domagać się, by G. Śląsk pozostał przy Niemcach, przy stosowaniu wszelkich możliwych sposobów wiodących ku temu celowi.

Berlin. (E. E.). Kanclerz Rzeszy, dr Wirth, ogłosił w „Schlesishe Volkszeitung" artykuł, apelujący do koalicyjnych mężów stanu i zawierający oświadczenie, że naród niemiecki bez różnicy partyi trwa przy swem słusznem prawie do Górnego Śląska, życząc sobie utrzymania pokoju i jak najlepszych stosunków z sąsiednią Polską w interesie ludzkości a nawet rozwoju młodego państwa polskiego. Niemcy przyznają niemniejszej mniejszości Polaków taką samą swobodę, jakiej żądają dla o wiele liczniejszej mniejszości niemieckiej, którą przyłączono do Polski bez głosowania. W interesie Europy i postępu demokratycznego protestują Niemcy przeciw takiemu uregulowaniu sprawy górnośląskiej, któreby wzmogło szowinizm obu stron i nigdy nie wygasające zarzewie czarz to nowych zaburzeń.

Berlin. (E. E.). Rząd niemiecki wydał memoryał pod tytułem „Najważniejsze następstwa odłączenia Górnego Śląska od Niemiec". Rząd niemiecki przedstawia wszystkie argumenty gospodarcze, które z niemieckiego punktu widzenia przemawiają za pozostawieniem Górnego Śląska przy Rzeszy.

Na Angorę i Konstantynopol.

Kraków, 6 sierpnia.

Dotąd po ciężkich klęskach Greków w styczniu br., klęskach, które się w dwa miesiące potem, po nieudałej ofenzywie helleńskiej powtórzyły, brzmiało odmienne hasło. Z Angory na Konstantynopol nazywało się ono i wiele konsternacyi wywoływało nie tylko w Atenach, ale i w centrach polityki światowej, w Londynie przedewszystkiem. Atoli — fortuna variabilis, a nie (z pośród rozmaitych rodzajów fortun) nie jest podobnie kapryśnem, jak szczęście wojenne; odwróciło się też ono od Turków i po początkowych wahaniach całe oddało się na usługi ich najzawziętszym nieprzyjaciołom.

Mówi się wiele o niebezpieczeństwie wojny w Europie, o kruchej budowie traktatów pokojowych. Lecz to, co w Europie zostało dokonanem, jest dziełem mistrzowskiem — mimo Śląska, Wilna i innych prowizoryów — w porównaniu z tem, co się dzieje w Azyi zachodniej od chwili „zawieszenia broni". Ostatnie słowa umieszczamy w cudzysłowie, albowiem prawdziwego zawieszenia broni po zakończeniu wojny światowej tam nigdy nie było. Może dlatego, że nie przeprowadzono rozbrojenia Turcyi, jak rozbrojono Austryę, Bułgaryę i Niemcy, a może też dlatego, że wyżyna Anatolii niedostępna dla obcych, na podobieństwo rozległego niżu rosyjskiego, tworzyła w każdym wypadku dla jej mieszkańców dobrą sposobność do zbrojnych wypadów w kierunku na Zachód. Faktem jest, że podyktowany w Sevres Turkom traktat nigdy nie wszedł w życie i to ani faktycznie, ani też formalnie, co w naszych tak bardzo na papierowe prawo dających stosunkach, specyalnie podkreślić należy. Żaden z sygnataryuszów nie przeprowadził ratyfikacyi traktatu, który Kemal pasza uczynił świstkiem papieru.

Płonął więc na środkowym Wschodzie wieczny pożar; o tem, aby go mogło ugasić porozumienie walczących, nawet mowy nie było. Nacyonaliści angorscy o zrezygnowaniu z Konstantynopola i Tracyi nie myśleli. Grecya odczuwała prowizoryum w Smyrnie bardzo boleśnie i dążyła do definitywnej aneksyi tego okręgu — nie zrzekając się apetytu na głębiej położone terytorya, do których po starożytnych osadnikach jońskich miała „prawo historyczne". Dla Anglii neutralizacya cieśnin i osłabienie Turcyi, tak dotkliwie jej bruździącej wespół z bolszewikami w Afganistanie, Persyi i Indyach — było dogmatem. A Francya wygrywała Turcyę przeciw Anglii w kwestyi odszkodowań i gdyby się Mustafie Kemalowi noga nie powinęła, także w kwestyi górnośląskiej silniejszą zajęłaby pozycyę. [illegible] w ostatnim dniu czerwca br. przyjęł [illegible] wg-

słannika Angory w osobie Bekir Sami beya, rokował z nim jak z reprezentantem udzielnego i uznanego państwa, a organ Quai d'Orsay „Temps" wyraził pobożne życzenie, aby i Anglia poszła w ślady Francyi i nawiązała oficyalne stosunki z Angorą.

Aż oto nastąpiła niespodzianka. Szwagier Wilhelma, Konstantyn, rozpoczął ofenzywę, mimo niepowodzeń odrzucił medyacyę Anglii, aż w końcu odniósł sukces żadnej nie ulegający wątpliwości. Armia nacyonalistów tureckich pobita, pisano o ucieczce rządu angorskiego do S was, o ustąpieniu Kemala. Może i wiele w wiadomościach tych jest przesady, faktem jednak jest, że nastąpiła gruntowna zmiana sytuacyi strategicznej, a co za tem idzie i położenia politycznego. W Grecyi rozbrzmiewa okrzyk: do Angory i Konstantynopola! W ostatnich dniach wojska helleńskie nie posuwały się naprzód, lecz umacniały zajęte stanowiska. Czy zabezpieczały sobie etapy dla dalszego marszu, czy też wyznaczały linię graniczną, której w przyszłości na wypadek możliwych niespodzianek bronić mają zamiar — okaże się niezadługo.

Musieliby jednak wodzowie greccy mieć wiele temperamentu, aby pokusić się o Angorę. Co innego Konstantynopol. Ten również w marzeniach wielkogreckich wybitne zajmuje miejsce, a znajduje się o tyle bliżej i o tyle łatwiej można go osiągnąć. Lecz tu natychmiast wystąpiła Anglia. Cichy sprzymierzeniec Grecyi, gdy chodzi o zwalczanie Angory, boi się Wielka Brytania wszelkiej i czyjejkolwiek preponderacyi w cieśninach. Równie niemile są jej apetyty Greków, jak i kemalistów. Równowaga świata, która w myśl mitologii w cieśninach Hellespontu ma swe oparcie, nie może być za żadną cenę naruszoną. I prawdopodobnie hasło: na Angorę i Konstantynopol ani w pierwszej ani też w drugiej swej części nie zostanie urzeczywistnione.

Na razie poniosła klęskę Angori; klęska ta dotknie też sprzymierzoną z nią Bolszewię, a osłabi też pozycyę największego wroga tej osta tniej, Francyę. (Co za dziwne konstellacye tworzą się w wielkiej polityce!) W Atenach radość niezwykła, a ósmego bm. — choćby się Rada najwyższa nawet problemem wschodnim zupełnie nie zajmowała — Lloyd George nie zapomni dać do poznania, że wie o tem, co się w Małej Azyi stało. Ale problem wschodni jeszcze nie rozwiązany. Zbyt wielkie istnieją rozbieżności, aby się dał prosto załatwić, bez bezwzględnego dyktatu; dyktować możeby można z Angory, a do niej mimo wszystko jeszcze Grekom daleko. Trzeba będzie znaleźć kompromis. Nie będzie to zadaniem łatwem. Jeszcze wiele może się kryć na Wschodzie niespodzianek.

* * *

Paryż. (E. E. Radio). Ofenzywa grecka w Azyi mniejszej ustała po bezprzecznym sukcesie. Przerwa w działaniach wojennych wywołuje przypuszczenie, jakoby Grecy przygotowywali decydujący marsz na Angorę celem zadania ostatecznego ciosu armii tureckiej. Kemaliści przygotowują się do bezwzględnej obrony, wobec czego walka zapowiada się bardzo zacięta.

Akcya ratownicza dla Rosyi.

Warszawa. PAT. Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 5 bm. zajmowała się sprawą akcyi ratunkowej dla Rosyi. Rada upoważniła ministra spraw zagranicznych do zgłoszenia współudziału Rzeczypospolitej polskiej w ewentualnej międzynarodowej akcyi ratunkowej na rzecz ludności w Rosyi. Resztę posiedzenia poświęcono kwestyi poprawy bytu pracowników państwowych i sprawom bieżącym.

Londyn. (E. E.). „Times" donoszą z Warszawy, jakoby mimo głodu panującego w Rosyi, wielkie ilości środków żywnościowych przemycano ciągle jeszcze z Rosyi do Polski. (!?) Władze sowieckie mają być wobec tych nadużyć zupełnie bezsilne. W zamian za żywność polscy przemytnicy płacą rzekomo towarami przemysłowymi lub też pieniądzmi.

Paryż. (E. E. Radio). Wieści dotyczące głodu w Rosyi są o tyle nieścisłe, że nie podają tego, iż klęska objęła o wiele znaczniejszy obszar państwa, aniżeli przypuszcza opinia Europy. Rozpaczliwe wieści nadeszły z dalszych okręgów Syberyi i południowo rosyjskich, które mimo tego, że same głodują, muszą znosić ciężar głodujących zbiegów z innych gubernii.

Paryż. PAT. Biuro Wolffa donosi: Prezydent ministrów Briand przyjął wczoraj byłego rosyjskiego prezydenta ministrów Kiereńskiego.

Nota Hymansa do rządu polskiego.

Warszawa. PAT. Hymans przesłał ministrowi spraw zagranicznych p. Skirmuntowi pismo, w którem wyraża żal z powodu przekazania przez rząd polski generałowi Żeligowskiemu do spełnienia żądań Ligi, które jego zdaniem, mocen był wypełnić sam rząd polski. Dalej zawiadamia Hymans, że wobec odpowiedzi litewskiej, wznowienie rokowań na razie nie dojdzie do skutku, wreszcie zapytuje, czy Polska zgodzi się wysłać delegatów na konferencyę w Genewie dnia 25 bm., celem nowej próby porozumienia, względnie ostatecznego sprecyzowania stanowiska obu rządów.

Litwa żąda bezpośrednich rokowań z Polską.

Warszawa. PAT. Galwanouskas przesłał do Rady Ligi notę, w której powołując się na układ suwalski z dnia 27 października 1920 r. stwierdza, że rezolucye Ligi z dnia 28 czerwca br. są dla Litwy niewykonalne. Litwa żąda wykonania umowy suwalskiej i oświadcza zamiar nawiązania bezpośrednich rokowań z Polską.

Ujęcie rzekomego szpiega polskiego w Koszycach.

Praga. (E. E.). „Lidove noviny" podają fantastyczną wiadomość z Koszyc, jakoby w Koszycach aresztowano jakiegoś wojskowego i jego kochankę pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski. Dziennik ten podaje dalej, jakoby na granicy polsko-czeskiej aresztowano człowieka, który spełniał kuryerską pracę szpiegowską na rzecz Polski. Człowiek ów miał podać, jakoby Koszyce były centrem działalności szpiegowskiej na rzecz Polski.

Minister rolnictwa o tegorocznych zbiorach.

Warszawa. PAT. Minister rolnictwa Raczyński udzielił wywiadu współpracownikowi „Rzeczypospolitej" w sprawie urodzajów tegorocznych. Minister twierdzi, że wedle zebranych przez niego wiadomości zboże z małymi wyjątkami jest dorodne, bardzo ładne są oziminy, z wyjątkiem powiatów lubelskiego i kieleckiego, nawiedzonych przez grzybek zbożowy Jarzyny, które w Kongresówce i Małopolsce były średnie, we wschodnich województwach kresowych przedstawiają się bardzo ładnie, w Poznaniu i na Pomorzu dobrze. Województwa kresowe wykazują dobre urodzaje ziemniaków. Natomiast susza odbiła się jedynie fatalnie na zasiewach jarych i późnych, a zwłaszcza na owsie. O ziemniakach trudno jeszcze dzisiaj mówić; na gruntach mokrych rokują wielkie plony, natomiast na piaszczystych oraz gliniastych susza wyrządziła szkody. Ogólnie można stwierdzić, że zbiory tegoroczne wyższe są przypuszczalnie o 150.000 wagonów zboża i wystarczyłyby całkowicie na wyżywienie kraju, jeżeli zbiór ziemniaków dopisze. Przewidziane jest całkowite pokrycie zapotrzebowania ludności w województwie Nowogródzkiem, natomiast dowóz żywności potrzebny będzie w województwie Poleskiem skutkiem napływu ludności z Rosyi.

Postulaty kolejarzy.

Warszawa. PAT. Na zjeździe kolejarzy uchwalono następujące postulaty: 1) Przyjęcie wszystkich wydalonych za strejk i wypłatę zaległych pensyi. 2) Dwumiesięczna premia jako ekwiwalent za niedostarczone produkty. 3) Ustawowe wprowadzenie pragmatyki służbowej. 4) Zabezpieczenie bytu niezdolnym do służby. 5) Wypłacenie przez rząd 700 milionów mk dla kooperatyw kolejarzy. 6) Załatwienie żądań do 1-go października.

Na Górnym Śląsku.

Bytom. PAT. Donoszą, że Niemcy przygotowują w najbliższych dniach szereg zbrojnych wystąpień w różnych miastach.

Berlin. PAT. (Tel. Comp.). Z przesłuchania mordercy majora francuskiego Montalegre wynika, że należał on do bojówki, która wyznaczyła nagrodę za zamordowanie oficerów koalicyjnych. Wyniki śledztwa wstępnego będą ogłoszone.

Bytom. PAT. Orgeszowcy palą masowo we wioskach stodoły ze sprzętem tegorocznym. Ludność polska zwraca się do komisyi międzysojuszniczej o ratunek.

Bytom. PAT. Komisya międzysojusznicza w Opolu wobec aktów terorystycznych przeciwko robotnikom i urzędnikom kopalń i hut, co uniemożliwiało pracę w przedsiębiorstwach, ogłosiła, że na przyszłość stosowane będą za podobne wykroczenia ciężkie kary więzienne. Wyjaśnić należy, że dotyczy to brutalnego zachowania się Niemców wobec powracających do pracy powstańców.

Paryż. (E .E. Radio.) Z Kottbus donoszą, że pociąg wiozący żołnierzy francuskich i angielskich wykoleił się w pobliżu Sorau, na granicy Śląska. Wypadku z ludźmi nie było.

Ultimatum Jugosławii do Węgier.

L. Wiedeń. (Telefonem). Według nadeszłych tu wiadomości, rząd jugosłowiański wysłał ultimatum do rządu węgierskiego, domagając się natychmiastowego wykonania traktatu z Trianon. Jugosławia trwa przy żądaniu rozbrojenia armii węgierskiej i ustanowienia na Węgrzech rządu demokratycznego. Jugosławia zamierza zażądać od koalicyi, by postawiono przed sąd Horty'ego, jako winowajcę wojennego, gdyż jako admirał austryacki bombardował kilka bezbronnych miast.

Śledztwo przeciw „bohaterowi" Pronay'owi.

Budapeszt. (E. E.). Komisya nietykalności poselskiej Zgromadzenia narodowego uchwaliła przedstawić pełnej Izbie wniosek stwierdzający ciężkie naruszenie prawa nietykalności poselskiej byłego prezydenta Izby Rakowszky'ego i całego Zgromadzenia narodowego przez podpułkownika Pronay. Izba ma zażądać, by rząd przeprowadził jak najrychlejsze śledztwo przeciw Pronayowi i wynik śledztwa przedłożył Izbie do dni 3. Pronay ma ponadto przybyć do Izby i przeprosić ją za swój postępek.

Widoki porozumienia irlandzko-angielskiego.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Londynu donoszą: „Daily Mail" dowiaduje się, że na konferencyi sinfeinistów aprobowano koncesye, jakie rząd angielski zamierza poczynić Irlandczykom i polecono De Valerze, by nadal prowadził rokowania z rządem angielskim.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Ryga. PAT. Radio. Łotewski minister pełnomocny w Moskwie wręczył rosyjskiemu komisarzowi ludowemu do spraw zagran. Cziczerinowi notę, w której dowodzi, że Rosya nie przestrzega traktatu zawartego między Łotwą a Rosyą sowiecką.

Bukareszt. (E .E.). Koronacya pary królewskiej odbędzie się wśród ogromnego przepychu 24 września w Karlsburg, dawniej Alba-Julia w Siedmiogrodzie.

Paryż. PAT. (Wied. Biuro Kor.). Zarządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych zniesiony został z dniem dzisiejszym przymus paszportowy między Belgią a Francyą.

Paryż. (E. E Radio). „Matin" doonsi, że uczonym francuskim powiodło się przesłać autograf za pomocą telegrafu bez drutu z Francyi do Ameryki.

Rzym. (E. E.). Z całych Włoch nadchodzą wiadomości o trzęsieniu ziemi. W Berri zawalił się skutkiem trzęsienia główny urząd pocztowy.

Berlin. (E. E.). Z Detmold dochodzą wiadomości, że słynny las teutoburski stoi w płomieniach.

Poldhu. PAT. (Radio). W stanie Indiana i w sąsiednich stanach deszcze doprowadziły do zupełnego nieurodzaju. Głód zagraża wielu okolicom.

Nasza praca kulturalna.

Referat posła Thona na V. Zjeździe syonistów polskich.

(Od naszego specyalnego sprawozdawcy).

Łódź, 3 sierpnia.

Posiedzenie dzisiejsze Zjazdu poświęcone było syońskiej pracy kulturalnej. Debatę kulturalną rozpoczął pos. Thon. Zasadnicze wytyczne referatu podałem onegdaj telefonicznie, dziś podaję dokładniej bieg wywodów. Pos. Thon wywodził więc:

Szanowna Konferencyo! Ilekroć poczyna się na konferencyach syońskich omawiać kwestyę pracy kulturalnej, natychmiast ogarnia salę jakiś świąteczny nastrój. Jakżeby inaczej było? Wszak naród żydowski od wieków uczynił rozdział pomiędzy tem, co jest święte, a tem, co powszednie. Żydowskie społeczeństwo, gnębione ciężkiem jarzmem walki o chleb codzienny, musiało znaleźć sobie specyalne miejsce, ba nawet język specyalny dla swego życia duchowego. A syonizm pojął ten motyw, sam będąc świętością pod pewnym względem. Uważam jednak, że należałoby zerwać z tą świętością, której konieczności nikt nie uznaje. Narody świata powiadają, że tutaj na ziemi jeden jest tylko świat, zawierający pierwiastki zarówno święte, jakoteż i powszednie. I my w ten sposób rzecz traktować musimy. Chcę w to, co jest powszednie wprowadzić świętość i naodwrót. Przeto omawiając kwestyę pracy kulturalnej, mówić będę w nader prostych wyrazach. Pozwolę sobie też zauważyć, że owa wzniosłość, jaka zazwyczaj cechowała referaty o pracy kulturalnej polegała li tylko na wysokim tonie. Lecz nie chcę się nad tą kwestyą dłużej rozwodzić, a zadowolnię się tylko tym wstępem.

Przejdę obecnie do właściwej sprawy. Nasza kultura jest w wysokiej mierze jednostronna. Przypominam sobie, że na jednym z kongresów syońskich zapytał dr. Herzl przedstawiciela kierunku „kulturalnego", czem jest żydowska kultura? Jabyin na to odpowiedział, że kultura żydowska polega wyłącznie na języku hebrajskim. Rozwój sztuki żydowskiej nie odgrywa tu wybitnej roli. Niejednokrotnie zastanawiam się nad tem, czy wogóle jest możliwem stworzenie w naszych warunkach sztuki żydowskiej, gdy znajdujemy się na wygnaniu. Przeto kwestyę żydowskiej sztuki pomijam obecnie, a chcę tylko zająć się językiem hebrajskim. Otóż organizacya syońska dąży do tego, by język hebrajski opanował w zupełności dziedzinę wychowania żydowskiego. Mówię oczywiście tylko o organizacyi, niechaj inne partye inaczej na to się zapatrują; my nie prowadzimy walki z przeciwnemi nam stronnictwami, idąc własną drogą. Myślę, że naród pójdzie z nami, oddając swoje dzieci do szkół hebrajskich, i staną się podstawą, na której opierać się będzie nasza praca kulturalna.

Główną rzeczą jest zakładanie szkół. Twierdzę, że jest nawet możliwem utworzenie żydowskiej szkoły wyższej. Możemy o tem marzyć i marzenie to pozostanie urzeczywistnionem. Potrzeba nam tylko znacznej sumy pieniężnej.

Wspominając o filantropii kulturalnej, nie mogę pominąć nazwiska Sztybla, który zdziałał tyle dla kultury hebrajskiej (oklaski).

I to w czasie wojny położył on ogromne zasługi na polu naszej kultury (głosy: Niech żyje Sztybel!). Prawda, wszędzie widzimy usterki, to też i tu wysuwa się pewne żale. Moi panowie! To jest golus. Wszędzie lubimy dopatrywać się błędów. W Niemczech krąży zdanie, że twórcami kultury niemieckiej byli dwaj nakładcy. Myślę, że tosamo będzie się kiedyś mówiło o Sztyblu.

Przejdę teraz do omówienia naszego szkolnictwa elementarnego. Otóż szkoły tego rodzaju istnieją, uczniów nigdy im nie brakło, a trzeba tylko stworzyć odpowiednią organizacyę i środki. Każdy syonista winien być opodatkowanym na cele kulturalne. Wówczas będziemy mogli wiele działać i stworzyć odpowiednie instytucye. Myślę, że większość żydostwa polskiego znajduje się po naszej stronie, toteż możliwem jest uzyskanie potrzebnych do tego celu środków.

Kiedy byłem młodym, mówiła w mieście tylko jedna osoba po hebrajsku, dzisiaj natomiast mówi tym językiem olbrzymia masa młodzieży. Główną rzeczą o którą mi w moich wywodach idzie jest: wprowadzenie całkowitego władztwa języka hebrajskiego.

Nie przedkładam konkretnych wniosków; uczynił to mój towarzysz Gordon. Chciałem tylko przedstawić ogólny przegląd kwestyi. Niejednokrotnie zapytuję się: co uczynił syonizm trwałego w ciągu 20 lat? Przyszły historyk wskaże, odpowiadając na to pytanie, na rozwój hebrajskiego języka. Jedno pokolenie syońskie zdziałało na tem polu niesłychanie wiele. I tem się szczycić będziemy. (Oklaski.).

Telegram powitalny do prof. Einsteina.

Na środowem posiedzeniu Zjazdu syońskiego uchwalono wysłać do profesora Einsteina w Berlinie telegram następującej treści-

„V. Zjazd krajowy syonistów w Polsce zasyła czcigodnemu mistrzowi pozdrowienia z wyrazami najgłębszego podziwu, jakoteż podzięki za gorliwe oddanie się sprawom naszego centrum duchowego".

(Sprawozdanie z ostatnich posiedzeń Zjazdu podajemy na na str. 6).

Statystyka rozwoju ruchu syońskiego w Polsce.

Szekel.

Na konferencyi w Łodzi wywieszono w jednej ze sal tablice, przedstawiające graficznie rozpowszechnianie się szekla i Keren Hajessod. Z cyfr na tablicach podanych, dowiadujemy się, że w roku 1897 było w dawnem Królestwie Polskiem 8.956 szeklowców; w r. 1898 — 14,800 szeklowców, w r. 1899 — 12.495; w roku 1900 — 1.494; w r. 1901 — 13.704; w r. 1902 — — 11.494; w r. 1901 — 13.704; w r. 1902 — przesilenia na tle sprawy Ugandy, spada nagle liczba szeklowców do 9.210, zaś w roku następnym do 9.100. Nastaje okres rewolucyi rosyjskiej, oznaczający ciężki kryzys w życiu syońskiem. Za okres czasu od roku 1914 do 1917 brak nam cyfr statystycznych.

Podczas okupacyi rozpoczyna się znowu rozwój ruchu syońskiego. I tak, liczy organizacya w r. 1917 15.968 szeklowców, w roku 1918 — 38.680; w roku 1919 — 50.149; z roku 1920 nie posiada organizacya odpowiednich cyfr statystycznych.

W roku bieżącym liczy b. Kongresówka 95.154, na cały zaś obszar Rzeczypospolitej przypada 162.000 szeklowców.

KEREN HAJESOD

Działalność Keren Hajesod przedstawiona jest na tablicach graficznych za okres czasu od czerwca roku 1920 (t. j. od czasu, w którym rozpoczęła się akcya na rzecz Funduszu Wyzwolenia) do lipca 1921 wyłącznie.

I tak, zebrano w miesiącu czerwcu 1920 2,280.160 marek polskich; w lipcu tegoż roku — 1.701.879 mp.; w sierpniu (w czasie inwazyi) — 298.670 mp.; we wrześniu — 744.723 mp., w październiku — 1.360.206 mp.; w listopadzie — 2.836.164 mp.; w grudniu — 3.398.538 mp. W styczniu roku 1921 zebrano 3.194.467 marek; w lutym — 2.897.907 marek; w marcu — 3.931.014 mp.; w kwietniu 3.476.422 mp.; w maju — 8.105,551 m.; w czerwcu zebrano 10.818.067 m.

Łączna suma funduszów zebranych na rzecz Keren Hajesod w Polsce wynosi obecnie 70 milionów marek polskich, nie licząc zobowiązań, opiewających na 60 mil. marek.

Ilość zorganizowanych syonistów.

Zurych. ŻCP. podaje za biurem syonistycznem w Londynie, iż w krótkim czasie sprzedanych zostało przeszło 800.000 szekli i że liczba ta do Kongresu Syonistycznego napewno przekroczy 1.000.000.

Druga konferencya syonistów w Wilnie.

Warszawa. (B. P. A. S.) Dnia 9 bm. rozpoczyna się w Wilnie II-ga konferencya syonistyczna. Porządek dzienny konferencyi jest następujący:

1) „Sytuacya syonizmu — referent dr. Gotlieb z Warszawy.

2) Kolonizacya i emigracya ref. dr. Korngrün z Warszawy.

3) Działalność kulturalna ref. dr. Regensburg.

4) Działalność pozapalestyńska, referenci: dr. Wygodski i p. M. Kahan.

5) Keren Hajesod ref. Hurwicz z Warszawy.

6) Sprawy organizacyjne ref. dr. E. Kahan.

7) Finanse i budżet ref. inż. Szpiro.

8) Żyd. Fundusz Narodowy.

Rolnicy żydowscy z okolicy Wilna.

Paryż. Delegat wileńskiego komitetu pomocy Żydów, p. Lwowicz, podał na jednem z posiedzeń komitetu paryskiego szczegóły, tyczące się Żydów, trudniących się uprawą roli w okolicach miasta Wilna. Ze sprawozdania tego wynika, że przebywa tam 1680 rolniczych rodzin żydowskich, podczas gdy przed wojną było ich tylko 659. Przeważna część tych rolników uprawia ziemię, pozostawioną przez chłopów rosyjskich, którzy zbiegli z Rosyi w r. 1915. Chłopi, którzy w międzyczasie wrócili do swych miejsc zamieszkania, oddali ziemię swoją w dzierżawę Żydom, nie mogąc sami jej uprawiać z braku maszyn i funduszów, w zamian za 32—50 procent plonu.

Imigracya do Palestyny.

Haifa. (ŻBK). Dnia 12. lipca wylądowało tutaj 21 rodzin żydowskich, pochodzących przeważnie z Szwecyi i Kanady. W kilka dni później przybyło dalszych 99 imigrantów.

Kiszyniew. (Russpress). Miejscowy komitet emigracyjny otrzymał zawiadomienie z Palestyny, że prawa wolnego wjazdu mają osoby duchowne, doktorzy i inżynierowie, dentyści zaś, prowizorzy apteczni i ich pomocnicy korzystają z praw ogólnych dla emigrantów, obowiązujących przy wjeździe do Palestyny.

Pierwsza konferencya „Ortu" w Berlinie.

Berlin. Dnia 31 lipca została tutaj otwarta I. konferencya „Ortu" (Związek propagowania pracy rolnej i rzemiosła Żydów), w której wzięli udział delegaci z Anglii, Francyi, Niemiec, Polski, Litwy, Ukrainy, Rumunii i Rosyi Sowieckiej. Otwarcia konferencyi dokonał adw. Bramson, który przedstawił groźne położenie ekonomiczne Żydów Europy wschodniej, wskazując na doniosłość obecnej chwili, w której należy zwalczać najpotężniejszego wroga, jakim jest spekulacya i pośrednictwo, a przetworzyć masy żydowskie na zdrowy i twórczy element. W tym celu trzeba powołać do życia organizacyę centralną, której zadaniem będzie odbudowa żydostwa.

Po przemówieniu powitalnem p. Sinalowskiego imieniem berlińskiego Komitetu „Ortu", nastąpiły sprawozdania z działalności poszczególnych organizacyj krajowych.

Akcya na rzecz emigrantów w Londynie.

Londyn. Komitet emigracyjny Związku Żydów ukraińskich postanowił wysłać specyalnego delegata do Antwerpii celem zbadania położenia przebywających tam emigrantów i zorganizowania akcyi ratowniczej.

Ilość emigrantów, przejeżdżających przez Londyn, stale wzrasta. W ciągu ubiegłego tygodnia otrzymało wsparcie od żyd.-ukraińskiego komitetu emigracyjnego przeszło 1400 emigrantów.

Związek zebrał w miesiącu czerwcu 220 funtów na rzecz uchodźców z Ukrainy, a nadto 122 worków odzieży. Sekcya odzieżowa związku zajęta jest teraz szyciem ubrań dla dzieci. Dotąd wysłano już kilka transportów odzieży dla bezdomnych uchodźców, przebywających w Warszawie i Lwowie.

Źródła antysemickiej propagandy Forda.

Nowy Jork. (ŻBK.). Wykryto tutaj dokument, wyświetlający źródła, jakimi posługuje się znany antysemita Henryk Ford, dla swych oszczerstw przeciwko Żydom. Z dokumentu tego wynika, że jednym z najczynniejszych współpracowników Forda jest pewien ksiądz, który w jednym z listów, wysłanych do rosyjskiego towarzystwa antysemickiego w Nowym Jorku, pisze: „Czy moglibyście mi dostarczyć jakiegokolwiek materyału antyżydowskiego? Zamierzam bowiem wystąpić przeciwko Żydom w obszernym artykule, który będzie ogłoszony w piśmie Forda. Żydzi są największem utrapieniem Rosyi, sądzę więc, że wiecie więcej odemnie w tej sprawie. Dostarczcie mi wiadomości, jakie o nich posiadacie".

Niepoprawna Rumunia.

Wiedeń. (Ż. B. K.) Poseł żydowski dr. Straucher, zapowiedział w parlamencie rumuńskim, że głosować będzie przeciwko budżetowi, ponieważ nie zagwarantowano Żydom rumuńskim praw mniejszości narodowych, pomimo zapewnień, udzielonych przez króla w mowie tronowej.

Angielscy protestanci przeciw papieżowi.

Londyn. Tygodnik „Chuchman", uważany za półoficyalne pismo protestantów angielskich, umieścił artykuł, w którym ostro atakuje wrogi stosunek papieża wobec syonizmu, wskazując na to, że papież nie powinien się sprzeciwiać syonizmowi, ponieważ w samej Biblii Palestyna jest obiecana Żydom.

Jak w Bułgaryi rząd walczy z antysemityzmem.

Zurych. (ŻCP.). Donoszą z Sofii pod dat. 22 lipca. Jedna z tutejszych drukarń puściła ... jakieś opowiadania detektywne bardzo reklamowane i zaopatrzone w krzyczący tytuł: „Żydzi — mordercy". Prezydent Konsystorza Żydowskiego p. K. Fareli, udał się natychmiast do odnośnego ministra, który też zakazał rozpowszechnianie broszury powyższej.

Rząd i gmina m. Lwowa subwencyonują „Rozwój"!

W lwowskiej „Chwili" czytamy: „Rząd centralny nie skąpi enuncyacyi o równouprawnieniu Żydów, o poskromieniu dzikich zapędów antysemickich a jego organa podwładne nietylko bezczynnie patrzą na wybryki antyżydowskie, ale je wprost popierają. Sekunduje im tu we Lwowie w siedzibie Generalnej Delgatury, Sądu Wyższego itd. gmina miasta Lwowa, której prezydentem jest „stojący ponad partyami" p. Neuman, a przewodniczącym klubu radnych żydowskich Polak w. m. Chajes. Jak wiadomo razem z żoną właściciela księgarni p. M. Arcta, p. Arctową zjechał do Lwowa osławiony „Rozwój", mający rzekomo służyć do podniesienia polskiego handlu i przemysłu a dążący rzeczywiście do wygurowania handlu z rąk żydowskich. By instytucyi tej nadać pozornie bodaj charakter urzędowy zamieszkał on obecnie w miejskim budynku przy ul. Rutowskiego l. 11. rozbijając swoje penaty i lary obok innych urzedów miejskich jak biuro statystyczne, biuro posiłków itd. Przeciw temu oficyalnemu subwencyonowaniu instytucyi antysemickich protestowała onegdaj delegacya radnych żydowskich u prez. Neumana, gdzie ku swemu zdziwieniu dowiedziano się, że p. prezydent jest bezsilny (?) gdyż „Rozwój jest sublokatorem urzędu walki z lichwą. Gospodarzem „Rozwoju" jest tedy p. r. Smulikowski, który swoją drogą zajmuje lokal magistracki bezpłatnie. Dziwną wydaje się przytem rzeczą, że Urząd kwaterunkowy magistratu, który bezustannie, a przytem bardzo często bezprawnie rekwiruje mieszkania, nie zarekwirował u p. Smulikowskiego wolnej części lokalu Urzędu walki z lichwą. Mogą sobie jednak na to spokojnie pozwolić tak p. Neuman jak i p. Smulikowski, skoro radni żydowscy wśród których jest tak prezes lwowskiego stowarzyszenia kupców jak i wiceprezes Żyd. klubu mieszczańskiego są powolnymi narzędziami polityki ekonomicznej prezydenta Neumana. Niemogą jednak na to pozwolić żydowscy mieszkańcy tego grodu by za ich podatkowe pieniądze subwencyonować antysemicką instytucyę i domagają się od radnych żydowskich publicznego napiętnowania tego rodzaju postępowanie na dzisiejszem posiedzeniu rady miejskiej."

Przegląd polityczny.

Międzykoalicyjna konferencya finansowa.

Równocześnie z Radą najwyższą obradować będzie w Paryżu międzykoalicyjna konferencya finansowa, która wypracować ma plan uregulowania kilku niewyjaśnionych jeszcze zagadnień, wynikających z układów w sprawie odszkodowań. Z ramienia Francyi weźmie udział w tych rokowaniach min. finansów Doumer i minister obszarów wyswobodzonych Loucher, Anglię zastępować będzie sir Robert Horne a Belgię minister finansów Theunis. Na konferencyi tej omawianą będzie w pierwszym rzędzie sprawa podziału między mocarstwa sprzymierzone kosztów utrzymania armii okupacyjnej w Nadrenii. W tej sprawie zauważa „Temps", że Anglia uważając, iż utrzymanie jednego żołnierza angielskiego lub amerykańskiego większe pociąga koszta, niż utrzymanie żołnierza francuskiego lub belgijskiego, proponuje, by za koszta utrzymania swoich żołnierzy pobierała o dwie złote marki więcej od żołnierza niż Francya. Ponadto stanowić będzie przedmiot obrad konferencyi kwestya długu belgijskiego, zaciągniętego u Francyi. Najważniejsze zagadnienie obrad stanowić będzie jednak sprawa świadczeń niemieckich na rzecz odbudowy zniszczonych obszarów Francyi. Anglia bowiem obawia się, że Francya drogą tajnych umów z Niemcami chce zapewnić sobie specyalne korzyści.

Watykan a sprawa wschodnia.

Nowy nuncyusz papieski Ceretti przybył dnia 2 bm. do Paryża, gdzie przyjęto go z wszystkimi honorami. W imieniu rządu francuskiego zjawili się na przywitanie poseł francuski przy Watykanie Jonnart i delegat prezydenta ministrów Peretti de la Rocca. Wobec przedstawicieli prasy nuncyusz dał wyraz swemu zadowoleniu, że jemu właśnie przypadła misya utrwalenia stosunków pomiędzy Watykanem a Francyą. Podczas omawiania innych zagadnień poruszył nuncyusz i sprawę wschodnią, oświadczając, że problemom Wschodu główną poświęci uwagę, gdyż rozwiązanie kwestyi wschodnich przybrało na doniosłości i na...

Irlandzkie rokowania pokojowe.

W Izbie Gmin wniósł pos. Archer Shee, czy rząd może na poufnem posiedzeniu Izby udzielić informacyi o przebiegu rokowań z de Valerą. Zdaniem interpelanta należałoby to uczynić, gdyż na tajnem posiedzeniu Dael Eireann miał de Valera zakomunikować dosłowny tekst głównych warunków. W imieniu rządu odpowiedział Chamberlain, że powstrzymuje się na razie dla dobra rokowań od udzielania jakichkolwiek wyjaśnień, lecz przed nastaniem feryi parlamentarnych złoży Lloyd George ogólną deklaracyę o stanie rokowań. Na drugą interpelacyę, czy w razie rozbicia rokowań, określono czas, w którym zaburzenia w Irlandyi nie powinny się powtórzyć, oświadczył Chamberlain, że istotnie w tej sprawie zawarł rząd odpowiednią umowę z de Valerą. W odpowiedzi na wywody Chamberlaina oświadczył Shee że wykryto w Irlandyi nowe sprzysiężenie irlandzkie, zmierzające do wywołania zamieszek na wypadek rozbicia rokowań. To dało mu asumpt do wniesienia interpelacyi.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

ROZALIA SCHULDENFREI, Dębica — MOJŻESZ WEISS, Tarnów

1655 Zaręczeni w lipcu 1921.

KRONIKA.

Kraków, 6 sierpnia.

— Z powodu spoczynku sobotniego i wczesnego skutkiem tego zamknięcia redakcyi, numer dzisiejszy nie zawiera ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich.

— **Uroczystość wojskowa.** Wczoraj garnizon krakowski z powodu przypadających rocznic stracenia Romualda Traugutta i członków rządu powstańczego z r. 1863, oraz wymarszu I-ej Brygady Strzelców pod wodzą J. Piłsudskiego do Królestwa, obchodził uroczystość wojskową. Z powodu deszczu obchód ograniczył się do mszy, odprawionej w kościele św. Piotra. Na uroczystości byli obecni prócz generalizacyi i korpusu oficerskiego, przedstawiciele władz rządowych i miejskich.

— **Utworzenie konsulatu austryackiego w Krakowie.** Jak się dowiaduje zastępca Polskiej Agencyi Telegraficznej we Wiedniu, kierownikiem austryackiego urzędu paszportowego w Krakowie został zamianowany konsul Alfred Schwinnel. Austryacki urząd paszportowy w Krakowie będzie zamieniony w konsulat. Zamierzonem jest również rozszerzenie dotychczasowej reprezentacyi austryackiej w Warszawie. Posłem austryackim w Warszawie ma zostać radca legacyjny Mikołaj Post.

— **O cennik potraw w restauracyach.** Jedno z pism krakowskich podało informacyę o nowym cenniku w przedsiębiorstwach gospodnio-szynkarskich. Informacya ta nie zaczerpnięta ze źródła miarodajnego, nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy. W szczególności podane tam ceny nie zostały zatwierdzone przez magistrat, a komisya cennikowa na czwartkowem posiedzeniu zaopiniowała niższe ceny dla odnośnych potraw i napoi. W najbliższych dniach magistrat ogłosi cennik mający obowiązywać w restauracyach i kawiarniach.

— **Sól za lipiec.** Od dnia 9 bm. wydawać będą sklepy rejonowe i konsumy sól za lipiec na kupon górny Nr. 157 i 158 legitymacyi zbiorowej po 1 kg na osobę a to po 25 dkg warzonki i 75 dkg szarej miałkiej II. gatunku w cenie: warzonka po 41 mk, szara miałka po 16 mk za 1 kg. Reprezentanci konsumów i właściciele sklepów rejonowych zgłoszą się po asygnaty na sól w Biurze Centralnem Magistratu Pałac Larysza I. p. oficyny, pl. WW. Świętych l. 6, w dniach 6 i 8 sierpnia br.

— **Podrożenie cen biletów tramwajowych.** Jak się dowiadujemy, z dniem 1 września br. z powodu podrożenia prądu elektrycznego oraz podwyższenia płac funkcyonaryuszy tramwaju, ma być wprowadzony nowy cennik jazdy. Bilet dla obcych kosztować będzie 20 mk, dla mieszkańców Krakowa za legitymacyami 10 mk, dla urzędników i robotników 5 mk, zaś dla młodzieży szkolnej i dzieci 2 mk.

— **Legalizacya sekty „badaczy Pisma świętego".** Jak się dowiadujemy, w ostatnich czasach po wejściu w życie konstytucyi sekta „badaczy Pisma świętego", nie uznawana dotychczas przez władze na podstawie ustaw austryackich, uzyskała w Polsce legalizacyę. Sekta ta posiada w Krakowie licznych wyznawców. Na czele jej stoi Jan Knsina, zamieszkały przy ul. Sołtyka l. 11. Zrzeszenie posiada w Krakowie dwa domy modlitwy, jeden na Grzegórzkach, drugi zaś na Krowodrzy. Tam zbierają się członkowie sekty, nazywający się między sobą „braćmi" i prowadzą dysputy religijne, roztrząsając kwestye religijne na podstawie Pisma świętego, które uważają za najwyższy wyraz etyki ludzkości i jedyne źródło prawdy. Przewodniczącym tej sekty jest sędzia Rutherford w Broklynie w stanie Ohio w Ameryce. Zrzeszenie, które w Ameryce liczy setki tysięcy wyznawców, nie uznaje papieża oraz duchowieństwa.

— **Iwriah.** Dziś w sobotę o godzinie 4-ej popołudniu odbędzie się wykład p. Silberringa p. t. „Człowiek pierwotny", część II, według Lip...

— **Powtórzenie premiery w „Bagateli".** Odbędzie się w sobotę 4 bm. Znakomici artyści wykonają obok pełnego humoru i werwy prologu solowego — również świetną farsę pt.: „Pojnek amerykański". Na dzisiejszy wieczór znaczna część biletów jest już rozsprzedaną.

— **Operetka w „Nowościach".** Dziś w sobotę i jutro w niedzielę popołudniu i wieczór „Gejsza" z p. Krajewską. W poniedziałek pożegnalny wieczór L. Latajner-Lawińskiego „Wróg kobiet", we wtorek powtórzoną zostanie znakomita operetka „Krysia leśniczanka" z p. Czerneckówną. We środę „Gejsza". Bilety u WP. Rudnickiego Linia A—B 4.

— Pod zarzutem propagandy komunistycznej. Onegdaj aresztowano w Krakowie Eugenię Sulcównę (lat 22), rodem z Wielogóry w pow. radomskim ,,z zawodu pończoszarkę, zamieszkałą w Warszawie, pod zarzutem propagandy komunistycznej. Przy aresztowanej znaleziono znaczną ilość odezw bolszewickich. Sulcówna tłumaczy się, że odezwy te, których treść jest jej nieznana, otrzymała od jakiejś kobiety w Warszawie. W sprawę tę jest wmieszanych kilka osób, zamieszkałych w Krakowie.

— Z kroniki kradzieży. Za kradzież bielizny wojskowej aresztowano Władysława Liskiewicza (lat 19) i jego kolegę Zygmunta Pamule (lat 18).

Za kradzież garderoby znacznej wartości na szkodę M. H. aresztowano wyrobnika ze Świątnik Wacława Wolasa.

Policya aresztowała Helenę Fleischer (lat 36), kucharkę, która na szkodę swej służbodawczyni S. Leinkramowej skradła garderobę wartości 10.000 mk.

— Aresztowanie kieszonkowca. W pociągu osobowym, zdążającym do Piotrowic, aresztowała policya krakowska znanego kieszonkowca Jana ...ężkiego (lat 30).

— Pastylki wód mineralnych ,,Vita", sprzedawanych na plantach krakowskich przez Fabrykę leczniczych i stołowych wód mineralnych ,,Vita" za zezwoleniem Magistratu, znalazły wskutek swego prawdziwie orzeźwiającego smaku bardzo przychylne uznanie publiczności i świata lekarskiego. 343

1657

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA"

Sobota: „Wesoła czwórka" oraz balet rosyjski.
Niedziela popoł.: „Wesoła czwórka" oraz balet rosyjski; wieczorem: „Wesoła czwórka" oraz balet rosyjski.

REPERTUAR OPERETKI W NOWOŚCIACH.

Sobota: „Gejsza".
Niedziela popoł.: ,,Gejsza"; wiecz.: ,,Gejsza".

Z kraju.

„Równuprawnienie". W tych dniach przybyła do Warszawy delgacyą ludności żydowskiej z Kobrynia z protestem przeciwko samowoli dyrektora departamentu zdrowia publicznego przy województwie tamtejszem, które nie pozwala na zbudowanie w Kobryniu szpitala żydowskiego. Medykamenty i przyrządy lekarskie, przesłane dla szpitala żydowskiego przez wydział sanitarny przy J. D. C., zostały zarekwirowane. Delegacya zwróciła się do tutejszych żydowskich instytucyj społecznych z prośbą o interwencyę w tej sprawie.

Z dokumentów chwili. Biuro Prasowe Org. Syon. w Polsce otrzymało z powrotem w kopercie zamkniętej nie posiadającej marek pocztowych lecz zaopatrzonej w pieczęcie pocztowe, własny komunikat, wysłany do redakcyi „Tygodnika Ludowego" w Poznaniu.

Na komunikacie wypisane były następujące inwektywy: „Cholerne Żydy niech was dyabli wezmą".

Nie wysyłajcie nam waszego paskudu. My się bez waszych informacyi w Poznaniu obejdziemy. Możecie je sobie do Palestyny wysyłać. My tu żydowskiej pomocy nie potrzebujemy".

Podpis: „Komunista Poznański".

Analogiczny wypadek zdarzył się w dn. 9-go kwietnia z komunikatem B. P. O. S., przesłanym do redakcyi „Robotników w Poznaniu".

Ze świata.

Wydział żydowski na niemieckiej wszechnicy. Na uniwersytecie niemieckim w Gieszeń powstał jedyny dotychczas w całych Niemczech fakultet żydowski. Były rabin Weinberg z Pilwiszek (gubernia łomżyńska) otrzymał katedrę na tym wydziale i w przyszłym semestrze będzie wykładał następujące przedmioty: 1) Krytyka biblijna. 2) Początki miszny. 3) Komentarze do traktatu talmudycznego Baba kama. (ŻBK.).

Ograniczenia przy wpisach na uniwersytet wiedeński. Inskrypcye na półrocze zimowe na uniwersytecie wiedeńskim rozpoczną się dnia ... września, zaś dla obcokrajowców dnia 10. października br. Na pierwszy rok studyów medycznych zostanie przyjętych tylko 400 słuchaczy, a to dla braku materyałów naukowych. Z tego samego powodu nie mogą być z całą pewnością przyjęci na wydział medyczny ci ..., którzy usyskali przyjęcie dopiero w ... letniem 1921.

Ż. F. N. uniwersalnym spadkobiercą. W dniu rocznicy śmierci Teodora Herzla otrzymała Centrala Żyd. Funduszu Narodowego od znanej syonistki wiedeńskiej następujący list: „...Rocznicy śmierci naszego nieśmiertelnego przywódcy Teodora Herzla nie mogę godniej uczcić, jak tylko przez zapisanie całego mego mienia na wypadek śmierci. W załączeniu przesyłam szczegóły o stanie mego majątku, którym pragnę przyczynić się do dzieła odbudowy Palestyny. Mojem dążeniem będzie i nadal pracować dla dobra narodu żydowskiego".

Z wydawnictwa hebrajskiego Sztybla. Wydawca książek hebrajskich p. Sztybel przyjechał z Ameryki na krótki pobyt do Berlina, skąd się uda do Skandynawii.

Redaktor wydawnictw Sztybla znany literat hebrajski p. Dawid Fryszman wystąpił z wydawnictwa i zrzekł się redaktorstwa tego wydawnictwa.

Ruch ludności we Francyi. Statystyka ludnościowa za rok 1920 wykazuje znaczną poprawę z okresem przedwojennym. We wszystkich 90 departamentach francuskich łączne cyfry przedstawiają się następująco za rok 1920: urodzin było 834.411 (w r. 1913 — 790.355), zgonów 674.621 (731.441), małżeństw 623.869 (312.036). Przez cały czas wojny liczba zgonów przekraczała liczbę urodzin; obecnie nadwyżka tych ostatnich wynosi 159.790.

Dział gospodarczy.

SPADEK WALUTY NIEMIECKIEJ.

W stosunku do marki polskiej, przedstawia się jej niemiecka imienniczka jako ideał niezniszczalny. Inaczej wygląda waluta niemiecka, jeśli spogląda się na nią przez szkła neutralnej lub choćby zachodniej koalicyi Tam bardzo widocznym jest znaczny spadek kursu marki niemieckiej — a zwykle także i boleśnie odczuwany. Albowiem utrata kursowa marki niemieckiej potęguje groźbę konkurencyi niem. (mimo 26% opłaty wywozowej), a więc tamuje rozwój przemysłu rodzimego, a jednocześnie ten sam osiąga efekt przez podcięcie wszelkiego wywozu z krajów koalicyi do Niemiec, dawniej wyśmienitego konsumenta.

W londyńskiej ,,City" ten spadek kursu marki niemieckiej bywa różnie komentowany. „Economist" pisze, że postępujące pogarszanie się waluty niemieckiej jest prawie nieuniknionym skutkiem wypłaty odszkodowań wojennych. Budżet niemiecki, wykazanie olbrzymiego deficytu, obfitość niemieckich banknotów (nawet bez wypłaty odszkodowań wojennych), czynią bardzo złe wrażenie, pomimo, że co do położenia gospodarczego Niemiec i widoków na przyszłość pannje tu pewien optymizm. „Daily News" twierdzą, że spadek kursu wywołany został przez ogłoszenie Banku państwa o zakupie złota po cenie 300 marek w banknotach za 20 marek w złocie.

Położenie Niemiec jest rzeczywiście (mimo wyśmienitej organizacyi gospodarczej) bardzo trudne. Rok rocznie płacić one muszą (w pierwszych latach — potem więcej) 2 miliardy odszkodowania, 1miliard na odsetki i dywidendy, ¼ miliarda jako koszta okupacyi, a przeszło 1½ miliarda (wszystko w złotych markach) tytułem taksy eksportowej. Podołać będą mogły tym ciężarom tylko jeśli bilans handlowy Niemiec będzie wysoce aktywny. Ale to znowu niemiła perspektywa dla cierpiącego na brak rynków zbytu przemysłu koalicyjnego. — Circulus vitiosus.

Manufaktura na rynku łódzkim. W czerwcu było znaczne ożywienie. Poszukiwano zwłaszcza towarów wełnianych, bostonu i szewiotu, wskutek czego one podrożały Białe łokciowe — o 30 proc. wełniane i półwełniane — o 15 do 20 proc. Chustki — o 20 do 25 proc. ,,Sybir" i atlas na kołdry o 30 proc. Natomiast staniały tzw. włoskie towary letnie, z powodu małego popytu. W początkach lipca, kiedy waluty zagraniczne znacznie spadły (dolar z 2700 na 1500), manufaktura jednak nie staniała, aczkolwiek przy spadku waluty polskiej manufaktura drożeje. Towary zimowe hurtownicy zaczęli nabywać w roku bieżącym bardzo wcześnie, bo już w czerwcu, aczkolwiek zwykle nabywają dopiero wkońcu lipca i sierpnia. Przyczyną jest obawa przed konkurencyą i podrożeniem. Do towarów tych należą „Sybir", „baśki", „lamas" i chustki. W związku z nowym strejkiem łódzkim i podwyżka płacy za robocizny, manufaktura znów drożeje.

Ceny herbaty. „Przeglądowi Wieczornemu" sygnalizują z Londynu podrożenie herbaty. W przecięciu zwyżka na gatunkach niższych wynosi pół do jednego pensa na pół kilo. Ceny obecne nie pokrywają kosztów produkcyi, oczekiwana więc jest dalsza zwyżka do 30 proc. Zbiory herbaty w Indyach angielskich wskazują na brak 500.000 przynajmniej skrzyń. Cejlon i Jawa produkują mniej, a Chiny w pierwszych zbiorach, wynoszących połowę światowego eksportu, nie wiele tym razem mają do wysłania i mówią nawet o zupełnym zaniku wywozu w tym roku.

Z rynku hurtownego towarów kolonialnych w Gdańsku. W wolnym obrocie notowano 1 sierpnia 1921:

Mąka hard first clear doł. 8.25 per 100 kg. loco.

Ryż burma II płynący 25.50 szyl. za ctw. cif. burma dostawa w 14 dniach 25,75, szyl. za ctw. cif., saigon I 25 proc. złomków 24 szyl. za ctw cif., burma złomki I a płynący 19 szyl. za ctw. cif.

Cukier kryształowy mk. 8 per kg., kostkowy mk. 9 per kg.

Kakao ameryk. w proszku 26 procent tłuszczu mk. 7 per kg.

Zapałki fińskie 4-4 format mk. 900 za 5000 pudełek.

Notowania domu importowego Antonio Wiatrak y Cia, Gdańsk, za czas od 23 do 30 lipca 1921 r.:

Kawa: Z Brazylii dostawcy ceny zniżyli o 7 sh. Jednakże z powodu dalszego spadku kursu marki niemieckiej zniżka ta odczuć się nie dała. Przeciwnie, ceny tutejsze jeszcze się podniosły. Przyczyną tego było z jednej strony znaczne zapotrzebowanie, a z drugiej mały dowóz z Brazylii, który zapotrzebowania pokryć nie był w stanie. Towar loco brano na rozchwyt, a i płynące partye wykupywano pośpiesznie. Z Rio nadeszły wiadomości o lichym zbiorze w lepszych gatunkach. To też na lepsze gatunki ceny podskoczyły znacznie wyżej jak na niższe i średnie. Na kawy zielone, które dotąd popytu nie miały, również targowano na ten raz znaczne partye.

Santos regular 5.80—6.90, good 7.00—7.50, superior 7.75—8.00, prime 8.00—8.40, extra prime 8.50—9.50. Guatemala 10.00—14.50, Costa Rica 13.00—15.00.

Na dostawę: Jawa Robusta 6.80, Santos regular 6.70, good 7.10, superior 8.05—8.40, prime 8.75—8.90, extra prime 9.00—11.00, Rio 6.50—7.00, Jawa 13.50—16.00.

Herbata: Na herbatę popyt również znaczny. Towar loco znajdnje natychmiast chętnych odbiorców. Sprzedawano Moning 5.00, Moning Congo 5.85, Broken Pecco 4.20, Broken Orange Pecco 7.00, Java Pecco Souchong 8.00, Indyan Pecco 9.00 za pół kg loco skład Gdańsk.

Kakao: Rynek spokojniejszy. Amerykańskie kakao w proszku 7.00 cif Gdańsk za 1 kg.

Z giełdy.

Kraków, 5 sierpnia.

Nawet usunięcie parnej atmosfery, spowodowane przez deszcz, nie wywołało najmniejszej poprawy na giełdzie. Kanikuła, wyrażająca się w przeraźliwej ospałości w całej pełni. Lepiej kupować dolary, one więcej dają emocyi.

Giełda krakowska z dnia 5 sierpnia 1921 r.

Akcye bankowe:	oflar.	żądano	transakc.
Polsk. Bank Przemysłowy I—IV em.	500·—	560·—	
Polski Bank Przemysłowy V em.	—·—	—·—	
Hipoteczny	675·—	725·—	
Małopolski	625·—	675·—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	700·—	750·—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	—·—	—·—	
Bank Ziem. dla kresów Łańcut	600·—	700·—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	—·—	—·—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") I—III e.	975·—	1025·—	990—1040
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") IV e.	—·—	—·—	
Handl. Spółka akc. „Impeks"	400·—	450·—	425·—
„Polski Glob" Tow. transport.-handl. I-III	1250·—	1350·—	1300·
C. Hartwig, Dom eksped.-handl. Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	500·—	550·—	
Zieleniewski	6500·—	6700·—	
Warsz. Sp. akc. Bud. Parowozów I-II em.	1450·—	1550·—	1500—1525
„Lemiesz" fabryka maszyn rolniczych	6200·—	[illegible]400·—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. I-IV.	2850·—	2950·—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln.	—·—	—·—	
Zakłady amunicyjne „Pocisk"	1000·—	1200·—	
„Automotor" fabryka samochodów	2300·—	2500·—	
„Górka" fabryka cementu	7900·	8200·—	
Gal. akc. Zakłady Górn. Sierszą	6[illegible]0·—	6200·—	6100·—
„Tepege" Tow. dla przedsięb. górniczych	8400·—	8400·—	
Polska nafta.	2100·—	[illegible]200·—	
Elektrownia w Sierszy	1900·—	[illegible]100·—	1975·—
„Oikos" T. A.	[illegible]900·—	[illegible]100·—	
„Pezet" Powszechne zakłady budowlane	950·—	1[illegible]0·—	
Fabr. przetworów tłuszcz. w Trzebini	2750·—	[illegible]950·—	
„Krakus" Zjedn. fabr. przetw. wyskokow.	3250·—	3450·—	
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3500·—	3700·—	
Fabr. i Raf. cukru w Chodorowie	2300·—	2500·—	

Waluty dewizy	Gotówka (banknoty) Kupno	Waluta markowa Sprzedaż	Czeki wypłaty Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	1925·—	2025·—	1925·—	2025·—
Marki niemieckie	23·25	25·25	23·75	25·75
Korony austryackie	1·80	2·—	1·90	2·10
Korony czesko-słowackie	24·—	25·50	25·—	26·50
Lei rumuńskie	—·—	—·—	—·—	—·—

Giełda warszawska z 5 b. m.: Dolary Stanów Zjedn. (gotówka) tranz. 1990. Franki franc. (gotówka) tranz. 150—155, sprzedaż 155, kupno 150. (czeki) tranz. 152—155·75. Funty szterl. (czeki) tranz. 7250—7275. Marki niem. (gotówka) tranz. 25·25—25·—, (czeki) tranz. 25·00—55·35. Kor. austr. (czeki) tranz. 210.

Giełda wiedeńska z 5 b. m.: Renta majowa 116·—, austr. renta kor. 117·—, renta lutowa 115·—, węgierska renta koron. 300·—, losy tureckie 5200, priorytety kolei południowej 3969, Anglobank 1900, Bankverein 1295, Bodenkredit 2685, austr. zakład kredytowy 1670, Bank depozytowy 960, Laenderbank 2930, Merkury 1048, Unionbank 1196, Zivnostenska 5110, Kolej północna 27460, Lwów-Czerniowce 4985, Koleje ansl. 6350, Kolej południowa 3450, Alpiny 8860, Berg und Huetten 13490, Krupp 2150, Huta Poldi 5850, Rima 5900, Skoda 6100, Apollo 8990, Fanto 38600, Gal. Karpaty 20970, Galicja 67100, Zieleniewski 4190, Siersza 3999.

Kursa dewiz w Wiedniu 5 b. m. (L.) Amsterdam 39050 Zagrzeb 618, Belgrad 2471, Berlin 1317·,—Bruksela 805·—. Budapeszt 269·50, Bukareszt 1340·50. Kopenhaga —·—, Londyn 3835·—, Medjolan 4625, N. Jork 1066—, Paryż 8280, Praga 1344·50, Zurych 17712·50, belg. 7955, bułgarskie 802·50, dolary 1055, marka niemiecka 1315—, angielskie 3825, francus. 8267·50, holenderskie 32950, włoskie 4615·—, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. ——, polskie 52·10—54·10, rumuńskie 1342·50, szwedzkie 21970, szwajcarskie —·—, czeskie 1341·—, węgierskie nowa emisja 269·50.

Kursa dewiz w Zurychu 5 b. m. (L.) Berlin 7·40—, (4 bm. 7·35—), Holandya 185·25, (186·10), Nowy York 603—, (608), Londyn 21·69, (21·69), Paryż 46·60·—, (46·40—), Medyolan 25·85, (25·50), Bruksela 44·80, (44·75), Praga 7·60, (7·55), Budapeszt 1·52½ (1·50), Zagrzeb 3·40, (3·40), Bukareszt 7·60, (7·60), **Warszawa 0·31, (0·30)**, Wiedeń 0·67½, (0·67—), austr. stempl. 0·64, (0·64).

Kursa dewiz w Berlinie 5 b. m. Dolary —·—, belgijskie —·—, funty —·—, francuskie —·— włoskie — , polskie ·—— ·—, czeskie —·—, austr. stare ·—, austr. stemplowane ·—, rumuńskie —·—, szwajcarskie ——·—. Amsterdam 2482·50, Antwerpja —·— Helsingfors 124·60, Włochy 34865, Londyn 292.20, Nowy York 81·03½ Paryż 628·35, Szwajcarja 1341·15, Hiszpanja 1036·45, stemplowane wiedeńskie 8·57, Praga 101·95, Budapeszt 20·22.

Piąty Zjazd krajowy syonistów Polski.

Przebieg ostatnich posiedzeń. — Zamknięcie Zjazdu.

(g) Łódź. (Telefonem). 5 sierpnia. Na środowem posiedzeniu nocnem (którego przebieg podajemy dopiero dzisiaj z powodu wczorajszej przerwy telefonicznej — Red.), zabrał jako ostatni mówca głos w dyskusyi

pos. Rosenblatt,

który w dłuższym wywodzie polemizował ze stanowiskiem pos. Grünbauma wobec sprawy legionu i kwestyi arabskiej, dopatrując się w stanowisku pos. Grünbauma nieuzasadnionego pesymizmu.

Na wniosek grupy delegatów uchwalono wybrać specyalną komisyę, złożoną z 5 członków dla wypracowania rezolucyi w sprawie legionu żydowskiego w Palestynie. Na wniosek komisyi permanencyjnej weszli w skład komisyi dr. Gottlieb, dr Kacnelson (Hitachdut), Kraus (Wieliczka), Bornsztajn (Warszawa), Barzak (Lublin).

Następnie rozwinęła się

debata kulturalna

nad referatami pos. Thona i Gordona. Pierwszy zabrał głos w dyskusyi prof. Bromberg-Bytkowski, który w dłuższem przemówieniu uzasadniał konieczność szeroko zakrojonej pracy kulturalnej. (Przemówienie to podamy w jutrzejszym numerze). W dalszym ciągu przemawiali dr Schweig (o ważności wychowania fizycznego), Blechman i inni delegaci w szczególności z Wołynia, którzy bardzo ostrej krytyce poddali działalność warszawskiego wydziału edukacyjnego. O godz. 3 w nocy zabrał głos pos. Thon do odpowiedzi na zarzuty poszczególnych mówców. Na tem zakończyły się środowe obrady nocne, komisya zaś permanencyjna obradowała do białego rana.

POSIEDZENIE CZWARTKOWE.

W czwartek rano pracowały intenzywnie wszystkie komisye, w szczególności komisya polityczna. O godz. 12 w południe rozpoczęło się posiedzenie sprawozdaniem dra Klumla, referenta

komisyi budżetowej.

Dr. Klumel przedłożył konferencyi budżet organizacyi syońskiej na sprawozdawczy rok następny. Preliminarz budżetowy wykazuje 50 milionów marek wydatków rocznych na organizacyę i 59 na szkolnictwo, razem 109 milionów i zupełne ich pokrycie. (Szczegółowe cyfry budżetu podamy w numerze jutrzejszym). Po dyskusyi budżetowej, w której głos zabrało kilku mowców, zatwierdził Zjazd przedłożony budżet i w jednomyślnie przyjętej rezolucyi zobowiązali się delegaci dołożyć wszelkich starań w kierunku spełnienia przyjętych na siebie zobowiązań.

O godz. 6 wieczorem otwiera p. Ellenberg posiedzenie wieczorne odczytaniem szeregu licznych telegramów powitalnych, m. i. od Ben Awigdora (Nowy Jork), rab. Poznańskiego z Warszawy i od

Nachuma Sokołowa,

który z Paryża telegrafował: „Witam serdecznie Zjazd syonistów polskich i życzę pomyślnego wyniku obrad". Odczytanie tego telegramu wywołało wśród delegatów olbrzymi entuzyazm i okrzyki na cześć Sokołowa.

Z kolei zabrał głos jako sprawozdawca

komisyi politycznej

pos. Grünbaum, który przedkłada konferencyi szeroko umotywowane deklaracye o położeniu politycznem żydostwa polskiego, rezolucye w sprawie zwołania ogólnego Zjazdu żydowskiego w Polsce, w sprawie przyszłej platformy wyborczej, statutu organizacyjnego dla kahału i szkół, oraz rezolucyę protestującą przeciw prześladowaniu przez polskie organy rządowe żydowskich stowarzyszeń kulturalnych, oświatowych a nawet filantropijnych. Deklaracyę polityczną oraz rezolucye, których dosłowne brzmienie podamy w następnych numerach, zostały jednomyślnie przez Zjazd uchwalone.

Na sali obrad zjawia się p. Fischman, członek nowej Egzekutywy syonistów amerykańskich, redaktor żydowskiego „Morgenżurnal" w Nowym Jorku Przewodniczący dr. Rosenblatt wita przybyłego gościa, który entuzyastycznie witany, wchodzi na trybunę, oddając

pozdrowienie od syonistów amerykańskich.

„Przybyłem — wywodził m. in. mówca — aby Wam oznajmić, że my syoniści amerykańscy czujemy się zjednoczeni z Wami, syonistami wschodniej Europy. Z waszego bowiem grona wyszliśmy". Mówca omawia minione przesilenie w syoniźmie amerykańskim i oświadcza, że nie przyniesie ono żadnej szkody w pracy na rzecz Keren Hajessod. Żydzi amerykańscy złożyli bowiem dotąd pół pół miliona dolarów, dalszych pół miliona złożą aż do XII. kongresu syońskiego. Oświadczenie p. Fischmana przyjęła konferencya huraganem oklasków. Po przerwie, podczas której nastąpiło zdjęcie fotograficzne całego Zjazdu oraz produkcye chóru łódzkiego „Hazamir", przedłożył w imieniu

komisyi dla sprawy legionu rezolucyę,

która brzmi:

„Piąty Zjazd syonistów polskich wyraża swą solidarność z powziętą na ostatniem posiedzeniu Komitetu Wykonawczego w Pradze uchwałą, aby Egzekutywa syońska poczyniła starania celem restauracyi grobu żydowskiego dla zabezpieczenia i ochrony życia i mienia żydowskiego w Palestynie.

Zjazd oświadcza uroczyście, że syoniści polscy gotowi są do największych ofiar celem poparcia starań Egzekutywy.

Del. Kraus omawia znaczenie powyższej rezolucyi, wzywając Zjazd, by złożył hold pamięci kap. Trumpeldora oraz wszystkich poległych członków legionu żydowskiego. Kraus przedkłada uchwaloną entuzyastycznie przez Zjazd rezolucyę, wyrażającą cześć Żabotyńskiemu.

W imieniu

komisyi organizacyjnej

przedkłada Zjazdowi rezolucye I. Grawicki. Zjazd zmienił m. in. statut organizacyjny, ustanawiając jako kierownictwo organizacyi syonistycznej w Polsce ścisłą egzekutywę z 15 członków oraz Centralną Radę Partyjną, złożoną z 60 członków.

Uchwały

komisyi kulturalnej

referuje del. M. Gordon. Wszystkie rezolucye uchwalono.

Z ramienia

komisyi „Keren Hajessod"

referuje del. Hurwicz,

komisyi palestyńskiej

Lewite.

Rezolucye palestyńskie wywołały dłuższą, miejscami bardzo burzliwą dyskusyę. Głosowano nad rezolucyami większości i mniejszości.

W imieniu komisyi permanencyjnej proponuje dr. Gottlieb skład przyszłej Egzekutywy i Rady partyjnej. Zjazd wybrał następującą

nową Egzekutywę:

dr. Klumel, Podliszewski, pos. Grünbaum, pos. Thon, pos. Hartglas, Lewite, dr. Gottlieb, adw. Olszwangier, rab. Poznański, inż. Körner, radny Ellenberg, A. Feldstein, pani Siemiatycka, Józef Lewi (Hitachduth), Winkler.

W skład

Rady partyjnej

weszli z Małopolski: dr. Wilhelm Berkelhammer (Tarnów), prof. M. Berkowicz (Bielsko), red. Jakób Freund (Kraków), Joachim Neiger (Tarnów), dr. Ignacy Schwarzbart (Kraków), dr. Hersz Sytop (Nowy Sącz) i dr. S. Wahrhaftig (Kraków).

W imieniu

komisyi kongresowej

przedkłada dr. Korngrün wypracowaną w porozumieniu z delegatami z prowincyi listę 69 delegatów z Królestwa na kongres syoński (z wyłączeniem 14 mandatów Małopolski), proponując Zjazdowi wybór tychże. Nad tym wnioskiem rozwinęła się ożywiona, długotrwała dyskusya. Wreszcie o godz. 3 nad ranem uchwalono przedłożoną listę.

Wśród uroczystego nastroju przy szczelnie zapełnionej sali delegatami i gośćmi, reprezentantami prasy nastąpiło

zamknięcie Zjazdu

poprzedzone uroczystemi przemówieniami dra Klumla, dra Gottlieba, Podliszewskiego i innych delegatów, którzy omawiali rezultat pracy Zjazdu oraz dziękowali syońskiej organizacyi w Łodzi za przygotowanie Zjazdu a prezydyum za umiejętne kierownictwo. Piękne i pełne treści przemówienie hebrajskie wygłosił pos. Thon, któremu Zjazd zgotował długotrwającą żywą owacyę.

Po odśpiewaniu „Hatikwy" zamknął o godz. 4 nad ranem przew. dr. Rosenblatt V. Zjazd syonistów polskich.

PRZYKRY INCYDENT.

G. Łódź. (Telefonem). We czwartek o godz. 10 wieczorem zdarzył się przykry incydent. Grupa t. zw. Ślązaków, grasująca od kilku dni w Łodzi, zebrała się u wejścia do sali koncertowej, w której obradował V. Zjazd syoński, chcąc gwałtem wtargnąć do wnętrza sali. Dzięki natychmiastowej interwencyi pos. Rosenblatta w dowództwie policyi, nie doszło do przykrych następstw.

Przeciw emigrantom żydowskim.

Toronto. (ŻBK). Pismo wychodzące w Quebequ p. t. „Telegraf", zamieściło artykuł, występujący przeciwko wpuszczeniu emigrantów żyd. do Kanady. Gazeta pisze m. in.: Niedawno Żydzi całego świata cieszyli się, że Palestyna będzie do nich należała. Widocznie Żydzi przypuszczają, że tu jest Palestyna, gdyż całe tysiące ich pozostaje w Kanadzie. Jeśliby cudzoziemiec wszedł do jakiejś strzechy emigrantów, to byłby przekonany, iż jest faktycznie w Palestynie. Żydzi z długiemi patryarchalnemi brodami biegną tam i z powrotem, paląc bez przerwy papierosy. Żony ich pomimo opowiadań o głodzie i nędzy, są bardzo tłuste, dobrze nakarmione, noszą ładne kapelusze i mają ładne dzieciaki o czarnych włosach. Żydom tym towarzyszą całe rodziny, któreby nawet w Kanadzie uchodziły za b. liczne.

Drobne ogłoszenia.

Zgubiono dokumenta wojskowe na nazwisko Moses Marz ur. 1892 w Gminie Przyłęk pow. Kolbuszowski unieważnia się. 1652

Skradziono tymczasowe poświadczenie demobilizacyjne w Wadowicach na nazwisko Chaim Krieger urodz. w Krakowie 1898 r., które unieważnia się. 1358

Praktykanta do sklepu poszukuje zaraz Reches, Kraków, Karmelicka 10. 1650

Samodzielnego ekspedyenta(tki) i praktykanta poszukuje skład towarów bławatnych Am. Schrager, Kraków, Pl. Dominikański 2. 1649

Zgubiono kartę tymczasowego zwolnienia na nazwisko Allweis Markus unieważnia się. 1360

Pokoju umeblowanego, ewent. z utrzymaniem poszukuję za sowitem wynagrodzeniem Zgłoszenia pod „Doktor" do Adm. N. Dzien 1644

Młody urzędnik buchalter z praktyką poszukuje w Krakowie posady. Łaskawe zgłoszenia pod „Alfred" do Adm. N. Dzien. 1627

„Stow. Wieczność" Stryj dziękuje serdecznie tow. W. Langsamowi jakotez p. Steli Langsamównie ze Sanoka za zbiórkę, urządzoną na ślubie L. Langsama z p. Cylą Kernówną. Zebrano 4125 Mkp. Dziękujemy tą drogą p. C. Kernowej z Morawskiej Ostrawy za datek 100 kor. czeskich
1661 „Wieczność".

Ekspedyentki(ta) poszukuje magazyn okryć damskich B. Baum, Kraków, ul. Grodzka 15. 1620

ZAMIENIĘ 1625

duży pokój frontowy o 2 oknach przy ul. Dietla, z zupełnie osobnem wejściem, światłem elektr., gazem i wodociągiem, nadający się również na biuro, na 2 pokoje i kuchnię lub na 1 duży pokój i kuchnię z komfortem za ewentualną dopłatą. Wiadomość pod „J. K." do Adm. N. Dzien.

Panienka

intel. (z ładnem pismem) potrzebna do wypożyczalni książek. Oferty pod „Posada" przyjmuje Adm. N. Dzien. 1654

Reprezentacya na Kongresówkę i Małopolskę
A. Moszkowski i Ska, Inż., Warszawa, Sienna 23.

Poznański Bank Ubezpieczeń Tow. Akc. w Poznaniu

założony przez Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Kapitał zakładowy 10 milionów marek.

Mamy zaszczyt donieść, że otworzyliśmy w Krakowie **Oddział Banku** naszego **na Małopolskę,** którego kierownictwo powierzyliśmy naszemu dotychczasowemu inspektorowi

panu **STANISŁAWOWI ŁAGODZIE.**

Biura Oddziału znajdują się w Krakowie, **przy Rynku gł. 9 (Pasaż Bielaka).**

Panów Zastępców i Łask. Klientelę ziemi Małopolskiej prosimy, we wszelkich sprawach ubezpieczyniowych, dotyczących Banku naszego zwracać się odtąd do naszego wymienionego oddziału.

Poznań, w sierpniu 1921 r.

Poznański Bank Ubezpieczeń Towarzystwo Akcyjne
Dyrekcya: **GLINSKI, Dr. BORNE.**

Powołując się na powyższe ogłoszenie Dyrekcyi, polecam się Łask. Klienteli do załatwienia ubezpieczeń **od ognia, od kradzieży z włamaniem, od szkód wodociągowych, od nieszczęśliwych wypadków i od prawno-cywilnej odpowiedzialności** pod nader korzystnemi warunkami.

Kraków, w sierpniu 1921 r.

1348 **Rynek główny 9 (Pasaż Bielaka).**

Poszukuje się wszędzie zdolnych zastępców za wysoką prowizyę.

STANISŁAW ŁAGODA
Dyrektor Oddziału Małopolskiego Poznańskiego Banku Ubezpieczeń.

POMNIKI

z sztucznego kamienia w różnych modelach i imitacyach trwalsze i tańsze niż z prawdziwego poleca
MAURYCY GUTTER
Kraków, Bernardyńska 10
1637 **Tel. 3493.**

Dnia 4 bm.

skradziono mi w tramwaju portfel, zawierający między innemi kartę tymczasowego zwolnienia podpisaną przez P. K. U. Korzenice na nazwisko Baruch Belek, którą unieważniam. 1651

Większa ilość koziej sierści

do nabycia natychmiast. Zgłoszenia pod „Imperator" do biura „Ruch", Kraków, Szczepańska l. 9. 1345

Poszukujemy

dla biura w Krakowie rutynowanej siły kancelaryjnej (buchalteryjnej), piszącej biegle na maszynie. Oferty pod „Przemysł drzewny do biura „Ruch", Kraków, Szczepańska 9. 1346

Maszyny do wyrobu TABLETEK

kupi fabryka „VITA"
Kraków, Rynek gł. 22
Tel. 2246.

STUDENT

medycyny szuka pokoju umeblowanego lub bez mebli. Może udzielać korepetycyi studentowi gimn. Zgłoszenia pod „B. G." do Adm. N. Dzien.

Dnia 1 bm.

na przestrzeni Kraków-Bochnia zostawiłem w pociągu własne pudło, zawierające perukę [illegible] z aturą. Łask. znalazcę upraszam się o zwrot za wynagrodzeniem pod adr.: Jakób Zohnwirth Wiśnicz koło Bochni.

Kto mi pomoże

do wyszukania

mieszkania

składającego się z 2-ch pokoi i kuchni otrzyma wysokie wynagrodzenie. Zgłoszenia Kramer, Kraków, Agnieszki 3.

KARMELICKA L. 35. **KURSA** KARMELICKA L. 35.

MATURYCZNE „WIEDZA"

pod osobistem kierownictwem

Prof. Bogusława BUTRYMOWICZA

przyjmuje wpisy na rok szkolny 1921/22 obecnie

przy ul. Długiej 32, parter ofic.

codziennie od 10—1 i od 3—6 w niedzielę i święta od 10—12.

1247 **Kursa naukowe obejmują:**

1, Kurs matur.: gimn klas., gimn. realn. i szkoły realnej 1-roczne i 2-letnie.

2. Kurs: niższej szkoły średniej w zakresie 4-klas.

3. Kurs: seminaryum nauczycielskiego 1-roczny i 2-letni.

4. Kursa: pisemne analogiczne zapomocą miesięcznie wysyłanych wykładów pisemnych. — Udzielają nauki 5—6 godz. dziennie tylko najwybitniejsze siły naukowe i fachowe. — Kierownik fachowy przyjmuje i udziela wszelkich wyjaśnień bezpłatnie do godz. 12—1 codziennie. — Wszelkie podręczniki są do dyspozycyi naszych uczniów (uczenic) za bardzo nieznaczną dopłatą.

Baczność!

Zawiadamiam wszystkich P. T. interesowanych, że z Kursami przy ul. Karmelickiej 56, II. p. obecnie **nic wspólnego** nie mam, tj. ani nie odpowiadam **za ich kierownictwo** ani nauki na nich nie udzielam.

Kancelarya moich Kursów znajduje się obecnie przy ul. Długiej 32, parter, oficyny

1249 **Prof. B. BUTRYMOWICZ.**

„MATURA"

Główna Administracya:

Kraków, Grodzka 32, II. p.

Godz. urzęd. w czasie feryi od 9 rano do 2 popoł., kierownik fachowy od 11—12.

I. Nowe kursa maturyczne 1-roczne i 2-letnie gimn., realne i seminaryalne. 1290

II. Kursa 4, 5, 6 klas szkoły średniej.

III. Kursa wydziałowe dla P. T. Nauczycielstwa.

Nauka odbywa się pod kierunkiem wybitnych sił fachowych zbiorowo i indywidualnie.

Dla zamiejscowych P. T. Wojskowych i Urzędników prowadzimy kursa korespondencyjne zapomocą wykładów pisemnych przesyłanych miesięcznie.

Pierwsza i jedyna tego rodzaju Instytucya w Polsce.

Wszelkie informacye i prospekta bezpłatnie.

Poszukuje się natychmiast zdolnego **buchaltera-korespondenta** lub **buchalterki.** Zgłoszenia

Bracia Weissberg, Kraków,
1630 **ul. Krakowska L. 17.**

CERATY DYWANY,

na stoły, meble, wózki i czapki damskie
kapy, koce weln., portyery, narzutki, firanki itp.

Drelichy i przybory dla Tapicerów.

poleca po cenach fabrycznych 1313

M. Halpern, Kraków, Grodzka 43 wejście od ul. Senackiej 8.

Sprzedaż hurtowna i detaliczna.

Ekspedyentki

zdolne, ukwalifikowane z działu towarów modnych zostaną przyjęte od 1 września br. Również poszukiwany

chłopiec do praktyki

z dobremi świadectwami. Zgłoszenia pod „Dom mody" do Admin. N. Dziennika. 1341

Poszukuje się 1359

Zdolnej biurzystki

do działu kasowego, biegłej w języku polskim i niemieckim. Kaucya wymagana. Zgłoszenia pod „Ruch" do Admin. Nowego Dziennika.

Do sprzedania

nowo wybudowany dom z wolnem mieszkaniem, lokalem na fabrykę, magazynami etc. Cena 13 mil.

Wiadomość:

W kanc. przy ul. św. Jana 3, II. piętro.
1361

AKUSZERKI

I PIERWSZORZĘDNE ZAKŁ. POŁOŻNICZE
pielęgnują niemowlęta tylko
Pudrem i mydłem Bebe Schofmana
Puder leczy wszelkie dolegliwości skórne, mydło zapobiega takowym. 1332

„Sfath Amenu" Mojżesza Ratha w języku polskim i niemieckim. Wydanie w półpłótnie . . . . . Mp. 200
„Almanach żydowski" Z. F. Finkelsteina . . . . Mp. 50
— Wydanie na lepszym papierze Mp. 70
„Moriah", Miesięcznik młodzieży żyd. Rocznik XIII. . . . . . Mp. 100
„Moriah". Rok XIV., zeszyt 1 (z powodu przewrotu dotąd w Polsce nieznany) Mp. 10
„Haszomer". Rocznik I. (nieopr.) Mp. 200
„Haszomer". Rok II., zeszyt 1 (dotąd w Polsce nieznany) . . . Mp. 10
„Żydowskie problemy gospodarcze w Galicyi" Tenenbauma . . . Mp. 30
— w oprawie . . . . . . Mp. 40
I. Szypper: „Żydzi polsko-litewscy a Palestyna" . . . . . . Mp. 20

Administracya „Haszomer"
1276 **WIEDEŃ I.**
Wiesingerstrasse 3.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej. Redaktor odpowiedzialny Maksymilian Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Szczepańska 1.